

Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (deseto vijeće)

9. veljače 2022. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 99. Poslovnika Suda – Sustavi kvalitete primjenjivi na poljoprivredne i prehrambene proizvode – Uredba (EU) br. 1151/2012 – Oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla – Članak 9. – Prijelazna nacionalna zaštita – Oznaka zemljopisnog podrijetla kojom se označava poljoprivredni proizvod registriran na temelju zakonodavstva države članice i koja uživa zaštitu na nacionalnoj razini”

U predmetu C-35/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Vrhoven kasacionen sud (Vrhovni kasacijski sud, Bugarska), odlukom od 29. prosinca 2020., koju je Sud zaprimio 19. siječnja 2021., u postupku

„Konservinvest” OOD

protiv

„Bulkons Parvomaj” OOD,

SUD (deseto vijeće),

u sastavu: I. Jarukaitis (izvjestitelj), predsjednik vijeća, M. Ilešič i Z. Csehi, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Emiliou,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za „Konservinvest” OOD, Y. Ivanova i P. Angelov, *advokati*,
- za „Bulkons Parvomaj” OOD, M. Georgieva-Tabakova, *advokat*,
- za Europsku komisiju, M. Konstantinidis, I. Naglis i G. Koleva, a zatim M. Konstantinidis i G. Koleva, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: bugarski

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, sukladno članku 99. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

Rješenje

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 9. Uredbe (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode (SL 2012., L 343, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 25., str. 31. i ispravak SL 2015., L 191, str. 9.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društava „Konservinvest” OOD i „Bulkons Parvomaj” OOD (u daljnjem tekstu: društvo Bulkons) u vezi s uporabom od strane društva Konservinvest žigova kojima se povređuju prava društva Bulkons na oznaku zemljopisnog podrijetla „Ljutenica Parvomaj”.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba (EZ) br. 510/2006

- 3 Člankom 5. stavkom 8. drugim podstavkom Uredbe Vijeća (EZ) br. 510/2006 od 20. ožujka 2006. o zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (SL 2006., L 93, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 4., str. 184.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 1791/2006 od 20. studenoga 2006. (SL 2006., L 363, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 1., str. 187.) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 510/2006) bilo je propisano da Republika Bugarska i Rumunjska donose zakonske i podzakonske propise koji su potrebni u pogledu stavaka 4. do 7. tog članka 5. najkasnije unutar godine dana od dana njihova pristupanja.
- 4 Usto, člankom 5. stavkom 11. Uredbe br. 510/2006 bilo je propisano:

„U slučaju Bugarske i Rumunjske, državna zaštita oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti koja postoji na dan njihova pristupanja može ostati važeća dvanaest mjeseci nakon dana njihova pristupanja.

U slučajevima kada je zahtjev za registraciju sukladno ovoj Uredbi proslijeđen Komisiji na kraju gore navedenog razdoblja, navedena zaštita prestaje onog dana kada je odluka o registraciji donesena sukladno ovoj Uredbi.

U slučajevima kada ime nije registrirano sukladno ovoj Uredbi, posljedice takve državne zaštite isključivo postaju odgovornost one države članice na koju se to odnosi.” [neslužbeni prijevod]
- 5 Ta je uredba stavljena izvan snage te je s učinkom od 3. siječnja 2013. zamijenjena Uredbom br. 1151/2012.

Uredba br. 1151/2012

6 U skladu s uvodnim izjavama 13. do 15., 17., 18., 20. i 24. Uredbe br. 1151/2012:

„(13) [...] sljedeće odredbe trebale bi se ujediniti u jedinstveni zakonodavni okvir koji se sastoji od novih ili ažuriranih odredbi uredbi [Vijeća (EZ) br. 509/2006 od 20. ožujka 2006. o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima kao garantirano tradicionalnim specijalitetima (SL 2006., L 93, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 3., str. 185.)] i [br. 510/2006] te onih odredbi uredbi [br. 509/2006 i br. 510/2006] koje se zadržavaju.

(14) Radi jasnoće i transparentnosti, uredbe [br. 509/2006 i br. 510/2006] trebalo bi staviti izvan snage i zamijeniti ovom Uredbom.

(15) Područje primjene ove Uredbe trebalo bi ograničiti na poljoprivredne proizvode namijenjene prehrani ljudi navedene u Prilogu I. Ugovoru i na popis proizvoda koji nisu obuhvaćeni tim Prilogom, a koji su usko vezani uz poljoprivredne proizvode ili ruralno gospodarstvo.

[...]

(17) Područje primjene oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla trebalo bi ograničiti na proizvode sa stvarnom poveznicom između značajki poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda i zemljopisnog područja. [...]

(18) Posebni ciljevi zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla su osiguranje pravedne dobiti za poljoprivrednike i proizvođače za kvalitete i značajke pojedinog proizvoda, ili za njegov način proizvodnje, pružajući jasne informacije o proizvodima koji su posebnim značajkama povezani sa zemljopisnim podrijetlom, čime se omogućuje bolja obaviještenost potrošača prilikom donošenja odluka o kupnji.

[...]

(20) Okvir pravila [Unije] koji pruža zaštitu oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla tako što osigurava njihovo upisivanje u registar omogućuje razvoj tih instrumenata, budući da dobiveni jednoobrazni pristup osigurava pošteno tržišno natjecanje između proizvođača proizvoda koji nose takve oznake i povećava povjerenje potrošača u te proizvode. [...]

[...]

(24) Radi njihove zaštite u državama članicama, oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla trebale bi se registrirati na razini Unije. S učinkom od datuma podnošenja zahtjeva za takvu registraciju na razini Unije, državama članicama bi moralo biti omogućeno, da odobre prijelaznu zaštitu na nacionalnoj razini, bez utjecaja na trgovinu Unije ili međunarodnu trgovinu. [...]"

7 Člankom 1. Uredbe br. 1151/2012, naslovljenim „Ciljevi”, u stavku 1. propisuje se:

„Cilj ove Uredbe je pružanje pomoći proizvođačima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda prilikom informiranja kupaca i potrošača o karakteristikama proizvoda i svojstvima proizvodnje tih proizvoda, čime osiguravaju:

(a) pošteno tržišno natjecanje za poljoprivrednike i proizvođače poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda koji imaju karakteristike i svojstva dodane vrijednosti;

[...]

Mjere utvrđene u ovoj Uredbi namijenjene su pružanju podrške poljoprivrednim i proizvodnim djelatnostima i poljoprivrednim sustavima koji se povezuju s visoko kvalitetnim proizvodima, čime doprinose ostvarivanju ciljeva politike ruralnog razvoja.”

8 Člankom 2. te uredbe, kojim se utvrđuje njezino područje primjene, stavkom 1. prvim podstavkom određuje se:

„Ova Uredba obuhvaća poljoprivredne proizvode namijenjene prehrani ljudi, koji su navedeni u Prilogu I. [UFEU-u], te druge poljoprivredne i prehrambene proizvode navedene u Prilogu I. ovoj Uredbi.”

9 Glava II. navedene uredbe, naslovljena „Zaštićene oznake izvornosti i zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla”, sadržava članke 4. do 16. Člankom 4. te uredbe, naslovljenim „Cilj”, određuje se:

„Sustav zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla uspostavlja se za pružanje pomoći proizvođačima proizvoda vezanih sa zemljopisnim područjem tako da:

(a) osigurava ostvarivanje pravednog povrata za kvalitetu njihovih proizvoda,

(b) osigurava ujednačenu zaštitu naziva kao prava intelektualnog vlasništva na području Unije,

(c) osigurava potrošačima jasne informacije o svojstvima dodane vrijednosti proizvoda.”

10 Člankom 5. Uredbe br. 1151/2012, naslovljenim „Zahtjevi za oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla”, stavcima 1. do 2. određuje se:

„1. Za potrebe ove Uredbe ‚oznaka izvornosti’ je naziv, koji može biti tradicionalno korišten naziv, kojim se označava proizvod:

(a) koji potječe iz određenog mjesta, određene regije ili, u iznimnim slučajevima, određene zemlje;

(b) čija su kvaliteta ili karakteristike u bitnom ili isključivo posljedica određenog zemljopisnog okruženja i njegovih urođenih prirodnih i ljudskih čimbenika; i

(c) čije se sve faze proizvodnje odvijaju u točno određenom zemljopisnom području.

2. Za potrebe ove Uredbe ‚oznaka zemljopisnog podrijetla‘ je naziv, uključujući tradicionalno korišten naziv, kojim se označava proizvod:

- (a) koji potječe iz određenog mjesta, određene regije ili određene zemlje;
- (b) čija se kvaliteta, ugled ili druge karakteristike u bitnom pripisuju njegov[u] zemljopisnom podrijetlu i
- (c) kod kojeg se najmanje jedna faza proizvodnje odvija u točno određenom zemljopisnom području.”

11 Člankom 9. te uredbe, naslovljenim „Prijelazna nacionalna zaštita”, propisuje se:

„Država članica može, samo na prijelaznoj osnovi, na nacionalnoj razini odobriti zaštitu naziva u skladu s ovom Uredbom, s učinkom od datuma podnošenja zahtjeva Komisiji.

Takva nacionalna zaštita prestaje na dan donošenja odluke o registraciji u skladu s ovom Uredbom ili na dan povlačenja zahtjeva.

Ako naziv nije registriran u skladu s ovom Uredbom, za posljedice takve nacionalne zaštite odgovorna je isključivo ona država članica na koju se to odnosi.

Mjere koje poduzimaju države članice u skladu s prvim stavkom imaju učinke samo na nacionalnoj razini, a nemaju nikakvog učinka na trgovinu unutar Zajednice niti na međunarodnu trgovinu.”

12 Članak 12. navedene uredbe, naslovljen „Nazivi, znakovi i oznake”, glasi kako slijedi:

„1. Zaštićene oznake izvornosti i zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla može koristiti svaki gospodarski subjekt koji stavlja na tržište proizvod proizveden u skladu s odgovarajućom specifikacijom.

[...]

3. [...] Oznake ‚zaštićena oznaka izvornosti‘ ili ‚zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla‘ [...] mogu se staviti na etiketu.

4. Pored toga, sljedeće se može također nalaziti na etiketi: prikaz zemljopisnog područja podrijetla, kako je navedeno u članku 5., te tekst, grafički prikazi ili znakovi koji se odnose na državu članicu i/ili regiju u kojoj je to zemljopisno područje podrijetla smješteno.

[...]”

13 U glavi V. iste uredbe, naslovljenoj „Zajedničke odredbe”, u poglavlju IV. utvrđuju se postupci podnošenja zahtjeva i registracije, među ostalim, oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla.

Bugarsko pravo

Zakon o žigovima i zemljopisnim nazivima

- 14 Zakon za markite i geografskite označena (Zakon o žigovima i zemljopisnim nazivima) (DV br. 81, od 14. rujna 1999.), u verziji primjenjivoj na glavni postupak (u daljnjem tekstu: ZMGO), u članku 51. stavcima 1. do 3. propisivao je:

„(1) Zemljopisni naziv znači oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla.

(2) Oznaka izvornosti znači naziv zemlje, regije ili određenog mjesta te zemlje koja služi za označivanje proizvoda podrijetlom iz te zemlje, regije ili određenog mjesta i čija kvaliteta ili obilježja uglavnom ili isključivo nastaju pod utjecajem te zemljopisne sredine, uključujući utjecaj prirodnih i ljudskih čimbenika.

(3) Oznaka zemljopisnog podrijetla znači naziv zemlje, regije ili određenog mjesta te zemlje koja služi za označivanje proizvoda podrijetlom iz te zemlje, regije ili određenog mjesta i čija kakvoća, ugled ili drugo obilježje nastaje pod utjecajem tog zemljopisnog podrijetla.”

- 15 Člankom 53. ZMGO-a stavcima 1. i 2. propisivalo se:

„(1) Pravna zaštita zemljopisnog naziva dodjeljuje se njegovom registracijom Uredu za patente.

(2) Pravna zaštita obuhvaća zabranu svake:

1. komercijalne uporabe zemljopisnog naziva proizvoda koji su usporedivi s registriranim nazivom ako ta uporaba omogućuje uživanje ugleda zaštićenog naziva;

2. zlouporabe ili oponašanja zemljopisnog naziva, čak i ako je označeno pravo podrijetlo proizvoda, ili ako je naziv proizvoda preveden, ili ako mu je dodan izraz poput ‚stil‘, ‚vrsta‘, ‚tip‘, ‚imitacija‘ ili drugi sličan izraz;

3. uporabe druge lažne oznake ili oznake koja dovodi u zabludu u pogledu izvora, podrijetla, prirode ili bitnih osobina proizvoda na unutarnjoj ili vanjskoj ambalaži, na promidžbenim materijalima ili dokumentima koji se odnose na dotični proizvod, pri čemu je riječ o oznaci koja stvara pogrešnu predodžbu o podrijetlu;

4. druge prakse koja potrošača može dovesti u zabludu u pogledu pravog podrijetla proizvoda.”

- 16 U skladu s člankom 76. ZMGO-a:

„(1) Tužbe zbog povrede prava na temelju ovog zakona mogu biti tužbe za:

1. činjenično utvrđenje povrede;

2. prestanak povrede;

3. naknadu štete;

4. zapljenu i stavljanje izvan uporabe robe koja je predmet povrede, kao i sredstava korištenih za njezino počinjenje.

(2) Istodobno s tužbom iz stavka 1. tužitelj može zatražiti od suda:

[...]

3. objavu izreke presude na trošak tuženika u dvjema dnevnim novinama i tijekom jedne satnice u programu televizijske kuće s nacionalnom pokrivenošću, koje određuje sud.”

17 ZMGO je stavljen izvan snage 22. prosinca 2019. (DV br. 98 od 13. prosinca 2019.).

Prijelazne i završne odredbe Zakona o izmjenama i dopunama ZMGO-a

18 Prijelaznim i završnim odredbama Zakona o izmjenama i dopunama ZMGO-a (DV br. 61, od 24. srpnja 2018.) u članku 8. propisuje se:

„(1) Nositelji prava na zemljopisne nazive registrirane za poljoprivredne ili prehrambene proizvode koji ulaze u područje primjene Uredbe [br. 1151/2012] ne mogu podnijeti tužbu za povrede počinjene do stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Upravni prekršajni postupci ne mogu se pokretati za povrede nastale prije stupanja na snagu ovog zakona u odnosu na prava na zemljopisne nazive registrirane za poljoprivredne ili prehrambene proizvode koji ulaze u područje primjene Uredbe [br. 1151/2012].”

Glavni postupak i prethodno pitanje

19 Društvo Konservinvest, sa stvarnim i registriranim sjedištem u Bugarskoj, 12. veljače 1999. ishodilo je registraciju složenog trgovačkog žiga „K Konservinvest Parvomajska ljutenica” pri Uredu za patente Republike Bugarske (u daljnjem tekstu: Ured) radi označavanja proizvoda „ljutenica”. Usto, to je društvo 3. svibnja 2005. ishodilo registraciju složenog žiga „Parvomajska ljutenica Račenica”, čija je prijava bila podnesena 15. svibnja 2003. za označavanje istog proizvoda. U pogledu tih dvaju žigova elementi „parvomajska ljutenica” nisu zaštićeni.

20 Odlukom predsjednika Ureda od 3. srpnja 2013. društvo Bulkons, koje također ima stvarno i registrirano sjedište u Bugarskoj, registrirano je na temelju ZMGO-a, koji je tada bio na snazi, kao korisnik oznake zemljopisnog podrijetla „Ljutenica Parvomaj” (u daljnjem tekstu: sporna oznaka zemljopisnog podrijetla), koja označava proizvod „ljutenica”, pri čemu je Parvomaj bugarska općina. Društvo Bulkons podnijelo je zahtjev za registraciju te oznake zemljopisnog podrijetla 14. ožujka 2013.

21 Društvo Konservinvest podnijelo je upravnim sudovima pravno sredstvo za poništenje te odluke navodeći da predsjednik Ureda nije bio nadležan za registraciju oznake zemljopisnog podrijetla koja se odnosi na poljoprivredni proizvod, s obzirom na to da je takva registracija uređena Uredbom br. 1151/2012 te je moguća samo na razini Unije, u skladu s postupkom predviđenim tom uredbom. Presudom od 12. srpnja 2017. Varhoven administrativen sad (Vrhovni upravni sud, Bugarska) odbio je to pravno sredstvo smatrajući da ta uredba nije primjenjiva na spor jer se osporavana registracija nije odnosila na ostvarivanje zaštite koja se osigurava tom uredbom.

- 22 Osim toga, društvo Bulkons pokrenulo je postupak pred Sofijskim gradskim sadom (Sofijski gradski sud, Bugarska) podnošenjem spojenih tužbi protiv društva Konservinvest na temelju članka 76. stavka 1. točaka 1. do 3. ZMGO-a u vezi s, konkretno, njegovim člankom 76. stavkom 1. točkom 4. i člankom 76. stavkom 2. točkom 3. To je društvo njima zahtijevalo, među ostalim, da se utvrdi da su njegova prava na spornu oznaku zemljopisnog podrijetla povrijeđena time što je društvo Konservinvest uporabilo više žigova, među kojima i one navedene u točki 19. ovog rješenja, za označivanje proizvoda „ljutenica”, zatim da se tom društvu naloži prestanak povrede i plaćanje pretrpljene štete u iznosu od 636 284,16 bugarskih leva (BGN) (oko 325 000 eura), kao i to da se naloži zapljena i uništenje („stavljanje izvan uporabe”) proizvoda koji su predmet povrede.
- 23 Presudom od 30. studenoga 2017. Sofijski gradski sad (sud u Sofiji) odbio je te tužbe uz obrazloženje da se odnose na proizvod na koji se izravno primjenjuje Uredba br. 1151/2012 i da se tom uredbom zahtijeva da se registracija zemljopisnih naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda provede pri Komisiji.
- 24 Sofijski Apelativen sad (Žalbeni sud u Sofiji, Bugarska) presudom od 28. veljače 2019. u potpunosti je prihvatio zahtjeve društva Bulkons istaknute u njegovoj žalbi protiv prvostupanjske presude. Taj je sud smatrao da su te tužbe bile dopuštene jer se članak 8. stavak 1. prijelaznih i završnih odredbi Zakona o izmjenama i dopunama ZMGO-a nije primjenjivao na spor koji se pred njim vodio, kao i da su osnovane jer su se ZMGO-om i Uredbom br. 1151/2012 uređivali različiti odnosi te se jamčila usporedna zaštita različitih prava.
- 25 Društvo Konservinvest podnijelo je protiv te presude kasacijsku žalbu Vrhovnom kasacionenom sadu (Vrhovni kasacijski sud, Bugarska), koji je sud koji je uputio zahtjev. Taj sud navodi da mora ocijeniti dopuštenost tužbi koje je podnijelo društvo Bulkons i da u tu svrhu mora utvrditi uživa li sporna oznaka zemljopisnog podrijetla zaštitu u skladu s bugarskim zakonodavstvom.
- 26 U tom pogledu on pojašnjava da u skladu s tim zakonodavstvom registracija oznake zemljopisnog podrijetla pri Uredu, uključujući poljoprivredne i prehrambene proizvode, nositelju pruža nacionalnu zaštitu koja mu omogućuje sudsko sankcioniranje povrede uporabe te oznake od strane neovlaštenog pravnog subjekta. Takvom se oznakom zemljopisnog podrijetla potrošačima daju jamstva visoke kvalitete proizvoda koji ona označava i opisuju se njegove posebnosti. Usto, njome se onemogućuje narušavanje te kvalitete koja bi proizlazila iz proizvodnje istog proizvoda od strane neregistriranih proizvođača.
- 27 S obzirom na razvoj međunarodnih propisa i propisa Unije o zaštiti zemljopisnih naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda čija su kvaliteta i jedinstveno obilježje povezani s određenim regijama Unije te uzimajući u obzir članak 9. kao i uvodne izjave 15. i 24. Uredbe br. 1151/2012, sud koji je uputio zahtjev smatra da je moguće da se registracija i pravna zaštita tih proizvoda isključe na nacionalnoj razini. Međutim, on smatra da kada se spor vodi između lokalnih proizvođača jednog te istog poljoprivrednog proizvoda u vezi s oznakom zemljopisnog podrijetla koja je dobivena samo na nacionalnoj razini te kada se radi o povredama počinjenima na državnom području iste države članice, tada pravom Unije nije izričito isključena mogućnost da se poljoprivredni i prehrambeni proizvodi obuhvaćeni Uredbom br. 1151/2012 registriraju isključivo na nacionalnoj razini i da uživaju konkretnu zaštitu samo na području te države članice.

- 28 U tim je uvjetima Varhoven kasacionen sad (Vrhovni kasacijski sud, Bugarska) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Dopušta li se člankom 9. [Uredbe br. 1151/2012], izvan slučajeva prijelazne zaštite predviđenih tom odredbom, uspostava nacionalnog sustava registracije i zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih područjem primjene te uredbe i ostavlja li se tom odredbom državama članicama sloboda da primjenjuju druga usporedna pravila na nacionalnoj razini (slično usporednom sustavu kod žigova) za rješavanje sporova o povredama prava na takvu oznaku zemljopisnog podrijetla između lokalnih trgovaca koji proizvode i stavljaju na tržište poljoprivredne i prehrambene proizvode obuhvaćene područjem primjene Uredbe br. 1151/2012 unutar države članice u kojoj je registrirana oznaka zemljopisnog podrijetla?“

O prethodnom pitanju

- 29 Na temelju članka 99. Poslovnika Suda, kad se odgovor na pitanje postavljeno u prethodnom postupku može jasno izvesti iz sudske prakse, Sud može, u svakom trenutku, na prijedlog suca izvjestitelja te nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odlučiti obrazloženim rješenjem.
- 30 Tu odredbu valja primijeniti u ovom predmetu.
- 31 Najprije valja utvrditi da iako se tekst postavljenog pitanja odnosi samo na članak 9. Uredbe br. 1151/2012, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da se sud koji je uputio zahtjev pita o dosegu cjelokupnog sustava zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla, kako je predviđen tom uredbom.
- 32 Stoga valja smatrati da svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Uredbu br. 1151/2012 tumačiti na način da joj se protivi propis države članice kojim se predviđa nacionalni sustav registracije i zaštite zemljopisnih naziva koji se odnose na poljoprivredne i prehrambene proizvode koji su obuhvaćeni područjem primjene te uredbe, a čiji je cilj primjena samo na sporove koji se odnose na povrede prava, koja proizlaze iz tih naziva, među trgovcima te države članice koji na njezinu državnom području proizvode proizvode za koje su navedeni nazivi registrirani na temelju tog propisa.
- 33 U tom pogledu najprije valja istaknuti da se Uredbom br. 1151/2012, kao što to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 13. i 14., ujedanjuju i zamjenjuju u jedinstveni zakonodavni okvir, među ostalim, nove ili ažurirane odredbe Uredbe br. 510/2006, kao i njezine odredbe koje se zadržavaju. Sudska praksa Suda koja se odnosi na odredbe Uredbe br. 510/2006, koje su u biti preuzete u Uredbi br. 1151/2012, i dalje je relevantna za tumačenje ekvivalentnih odredbi iz potonje uredbe. Isto tako, budući da je Uredba Vijeća (EEZ) br. 2081/92 od 14. srpnja 1992. o zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (SL 1992., L 208, str. 1.) stavljena izvan snage i zamijenjena sâmom Uredbom br. 510/2006, sudska praksa Suda koja se odnosi na odredbe Uredbe br. 2081/92, koje su u biti preuzete u Uredbi br. 510/2006, a zatim i u Uredbi br. 1151/2012, također je relevantna za to tumačenje.
- 34 U pogledu postavljenog pitanja kao prvo valja istaknuti da je cilj Uredbe br. 1151/2012, kao što to proizlazi iz njezine prve rečenice uvodne izjave 20., uvodne izjave 24. i članka 4., osigurati u Uniji ujednačenu zaštitu oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla iz te uredbe te se u tu svrhu

uspostavlja obveza njihove registracije na razini Unije kako bi mogle uživati zaštitu u svakoj državi članici (vidjeti po analogiji presudu od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, t. 107. i 108.).

- 35 Na taj je način Uredba br. 1151/2012, koja je, među ostalim, donesena na temelju članka 43. stavka 2. UFEU-a, instrument zajedničke poljoprivredne politike čiji je cilj u biti jamčiti potrošačima da poljoprivredni proizvodi koji nose registriranu oznaku izvornosti ili oznaku zemljopisnog podrijetla na temelju te uredbe imaju određene posebne značajke zato što potječu iz određenog zemljopisnog područja i stoga jamče kvalitetu zbog svojeg zemljopisnog podrijetla kako bi poljoprivrednici koji su uložili mnogo truda u poboljšanje kvalitete ostvarili veće prihode i kako bi se treće osobe spriječilo da iskorištavaju ugled koji proizlazi iz kvalitete tih proizvoda (vidjeti po analogiji presudu od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, t. 109. do 111. i navedenu sudsku praksu), što se konkretno odražava u uvodnoj izjavi 18. i člancima 1. i 4. te uredbe.
- 36 Međutim, kad bi na temelju nacionalne pravne osnove, koja bi za predmetne proizvode mogla ispunjavati manje ograničavajuće zahtjeve od onih propisanih u okviru Uredbe br. 1151/2012, države članice mogle dopustiti svojim proizvođačima da se na njihovim državnim područjima koriste jednom od oznaka ili znakova koji su prema članku 12. navedene uredbe ograničeni na oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla registrirane na temelju te uredbe, to jamstvo kvalitete, koje predstavlja bitnu funkciju oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla na temelju te iste uredbe, ne bi nužno moglo biti osigurano, što bi na unutarnjem tržištu također moglo ugroziti cilj ravnopravnog tržišnog natjecanja među proizvođačima proizvoda koji nose te oznake ili znakove te bi moglo, konkretno, povrijediti prava koja moraju biti ograničena na proizvođače koji su uložili stvarne kvalitativne napore kako bi se mogli koristiti oznakom izvornosti ili oznakom zemljopisnog podrijetla registriranom na temelju navedene uredbe (vidjeti po analogiji presudu od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, t. 112.).
- 37 Ta opasnost od povrede središnjeg cilja osiguranja kvalitete predmetnih poljoprivrednih proizvoda tim je važnija jer, za razliku od žigova, nijedna Unijina mjera usklađivanja mogućih nacionalnih sustava zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla nije bila usporedno donesena (vidjeti po analogiji presudu od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, t. 113.).
- 38 Iz toga treba zaključiti da cilj Uredbe br. 1151/2012 nije taj da se uz nacionalna pravila, koja mogu i dalje postojati, uspostavi dodatan sustav zaštite kvalificiranih oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla, odnosno oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla koje ispunjavaju kriterije iz članka 5. te uredbe, nego uspostava ujednačenog i taksativnog sustava zaštite za takve oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla (vidjeti po analogiji presudu od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, t. 114.).
- 39 Taksativnost sustava zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla predviđenog Uredbom br. 1151/2012 potvrđuje činjenica da se postupak registracije iz te uredbe temelji na podjeli nadležnosti između dotične države članice i Komisije. Naime, u skladu s postupcima podnošenja zahtjeva i registracije propisanim u poglavlju IV. glave V. Uredbe br. 1151/2012, Komisija može donijeti odluku o registraciji oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla samo ako joj je država članica o kojoj je riječ podnijela zahtjev u tu svrhu, a takav se zahtjev može podnijeti samo ako je ta država članica provjerila da je on utemeljen. Dakle, nacionalni postupci

registracije uključeni su u postupak odlučivanja Unije i čine njihov bitan dio. Ti postupci ne mogu postojati izvan sustava zaštite Unije (vidjeti po analogiji presudu od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, t. 116. i 117. i navedenu sudsku praksu).

- 40 U tom kontekstu važno je, s jedne strane, istaknuti da se člankom 9. Uredbe br. 1151/2012 u biti propisuje da države članice mogu pod vlastitom odgovornošću odobriti prijelaznu nacionalnu zaštitu dok se ne donese odluka o zahtjevu za registraciju na temelju te uredbe ili dok se taj zahtjev ne povuče. Međutim, odredba takve prirode uopće ne bi imala smisla ako bi države članice u svakom slučaju mogle zadržati svoje vlastite sustave zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla u smislu Uredbe br. 1151/2012 te ih istodobno primjenjivati uz tu uredbu (vidjeti po analogiji presudu od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, t. 118. i 120.).
- 41 S druge strane, a suprotno onomu što u biti tvrdi društvo Bulkons pred Sudom, okolnost da se Uredbom br. 1151/2012 ne preuzima prijelazni sustav koji je člankom 5. stavkom 11. Uredbe br. 510/2006 bio predviđen u korist Republike Bugarske i Rumunjske nakon njihova pristupanja Uniji za nacionalne oznake zemljopisnog podrijetla i oznake izvornosti koje su postojale na datum tog pristupanja, nipošto ne znači da je Uredbom br. 1151/2012 dovedena u pitanje taksativnost sustava zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla koja je prije bila propisana Uredbom br. 510/2006.
- 42 Prijelaznim sustavom koji je bio propisan tom odredbom u biti je preuzet prijelazni sustav koji je prethodno bio propisan u pogledu postojećih nacionalnih oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla u deset država koje su pristupile Uniji 1. svibnja 2004. Međutim, taj se prijelazni sustav nije smatrao elementom koji određuje taksativnost sustava zaštite propisan Uredbom br. 510/2006, nego samo elementom koji je potvrđuje (vidjeti u tom smislu presudu od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, t. 124. do 128.).
- 43 Naime, upravo je sama priroda sustava zaštite uspostavljenog Uredbom br. 510/2006, i već ranije Uredbom br. 2081/92, koja proizlazi iz njezina zadanog cilja da se u Zajednici osigura ujednačena zaštita zemljopisnih naziva i na taj način zajamči jednako tržišno natjecanje među proizvođačima proizvoda koji nose te nazive, kako u korist tih proizvođača tako i potrošača, navela Sud na zaključak da se Uredbom br. 510/2006 propisivao ujednačen i taksativan sustav zaštite takvih naziva, isključujući usporedno postojanje nacionalnih sustava zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla u smislu potonje uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, t. 107. do 114.). Doista, kao što je to utvrđeno u točkama 34. do 38. ovog rješenja, Uredbom br. 1151/2012 nastoji se ostvariti isti cilj kad je riječ o zaštiti oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda koji se njome propisuje.
- 44 Također valja utvrditi da prijelazna odredba koja je bila propisana člankom 5. stavkom 11. Uredbe br. 510/2006 nije bila preuzeta u Uredbi br. 1151/2012 naprosto zbog činjenice da je razdoblje predviđeno tom uredbom isteklo i da je stoga ta odredba izgubila svoju svrhu jer su države članice na koje se ona odnosi nakon isteka tog razdoblja u potpunosti bile dužne poštovati odredbe Uredbe br. 510/2006, koje su sada sadržane u Uredbi br. 1151/2012.
- 45 U tom pogledu, uzimajući u obzir sumnje koje je izrazio sud koji je uputio zahtjev kao i očitovanja društva Bulkons pred Sudom, valja podsjetiti na to da je u skladu s člankom 288. drugim stavkom UFEU-a uredba, poput Uredbe br. 1151/2012, u cijelosti obvezujuća te se izravno primjenjuje u svim državama članicama. Osim toga, načelo nadređenosti prava Unije, koje

utvrđuje prvenstvo prava Unije nad pravom država članica, zahtijeva da sva tijela država članica osiguraju puni učinak različitih odredaba prava Unije, pri čemu pravo država članica ne može utjecati na učinak koji se tim različitim odredbama priznaje na državnom području navedenih država (vidjeti po analogiji presudu od 2. travnja 2020., CRPNPAC i Vueling Airlines, C-370/17 i C-37/18, EU:C:2020:260, t. 74. i navedenu sudsku praksu).

- 46 Radi jamčenja djelotvornosti svih odredaba prava Unije, načelom nadređenosti nacionalnim sudovima nalaže se da u najvećoj mogućoj mjeri tumače svoje nacionalno pravo u skladu s pravom Unije (presude od 24. lipnja 2019., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, t. 57. i od 21. listopada 2021., ZX (Ispravak optužnice), C-282/20, EU:C:2021:874, t. 39.).
- 47 Samo ako nacionalni propis nije moguće tumačiti u skladu sa zahtjevima prava Unije, nacionalni sud koji je zadužen za primjenu odredaba prava Unije dužan je samostalno osigurati njihov puni učinak izuzimajući iz primjene, prema potrebi, svaku suprotnu odredbu nacionalnog zakonodavstva, pa bila ona i naknadna, a da pritom ne mora zatražiti ni čekati prethodno stavljanje izvan snage te nacionalne odredbe kroz zakonodavni ili bilo koji drugi postupak predviđen Ustavom (presude od 24. lipnja 2019., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, t. 58. i navedena sudska praksa i od 21. listopada 2021., ZX (Ispravak optužnice), C-282/20, EU:C:2021:874, t. 40.).
- 48 Na taj je način, ako nije moguće provesti usklađeno tumačenje, svaki nacionalni sud kad odlučuje u okviru svoje nadležnosti dužan, kao tijelo države članice, izuzeti iz primjene sve nacionalne odredbe suprotne odredbi prava Unije koja ima izravan učinak u sporu u kojem odlučuje (vidjeti u tom smislu presude od 24. lipnja 2019., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, t. 61. i navedenu sudsku praksu i od 21. listopada 2021., ZX (Ispravak optužnice), C-282/20, EU:C:2021:874, t. 41.).
- 49 Kao drugo, kad je riječ o sustavu koji valja primijeniti na tržište države članice, valja istaknuti da iako je cilj Uredbe br. 1151/2012 stvaranje ujednačenog i taksativnog sustava zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla za poljoprivredne i prehrambene proizvode koji su obuhvaćeni područjem njezine primjene, ta isključivost nije u suprotnosti s primjenom sustava zaštite zemljopisnih naziva, koji se nalazi izvan njezina područja primjene (vidjeti po analogiji presudu od 8. svibnja 2014., Assica i Kraft Foods Italia, C-35/13, EU:C:2014:306, t. 28. i navedenu sudsku praksu).
- 50 U tom pogledu iz uvodne izjave 17. kao i iz članka 5. stavaka 1. i 2. Uredbe br. 1151/2012 proizlazi da je sustav zaštite koji je predviđen tom uredbom za oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla ograničen na oznake izvornosti koje se odnose na proizvode za koje postoji izravna veza između, s jedne strane, njihove kvalitete ili obilježja i, s druge strane, okruženja njihova zemljopisnog podrijetla, odnosno na zemljopisne oznake koje se odnose na proizvode za koje postoji izravna veza između, s jedne strane, određene kvalitete, ugleda ili njihova drugog svojstva i, s druge strane, njihova zemljopisnog podrijetla (vidjeti po analogiji presude od 7. studenoga 2000., Warsteiner Brauerei, C-312/98, EU:C:2000:599, t. 43. i navedenu sudsku praksu i od 8. svibnja 2014., Assica i Kraft Foods Italia, C-35/13, EU:C:2014:306, t. 29.).
- 51 Slijedom toga, nazivi zemljopisnog izvora koji služe jedino tomu da istaknu zemljopisno podrijetlo proizvoda, neovisno o njegovim posebnim obilježjima, ne ulaze u područje primjene Uredbe br. 1151/2012 što se tiče oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla (vidjeti po analogiji presudu od 8. svibnja 2014., Assica i Kraft Foods Italia, C-35/13, EU:C:2014:306, t. 30. i navedenu sudsku praksu).

- 52 Stoga se na tržištu države članice na zemljopisni naziv koji nije registriran na razini Unije može primijeniti, ovisno o slučaju, onaj sustav zaštite koji je predviđen za zemljopisne nazive koji se odnose na proizvode za koje ne postoji posebna veza između njihovih obilježja i njihova zemljopisnog podrijetla (presuda od 8. svibnja 2014., *Assica i Kraft Foods Italia*, C-35/13, EU:C:2014:306, t. 31.).
- 53 Međutim, da bi se takav sustav mogao primijeniti, on mora biti u skladu sa zahtjevima koji se nalažu pravom Unije. U tom je pogledu nužno, s jedne strane, da njegova primjena ne ugrožava ciljeve Uredbe br. 1151/2012. Uzimajući u obzir područje primjene te uredbe, to podrazumijeva da učinak zaštite koju pruža dotični nacionalni sustav ne smije biti taj da se potrošačima jamči da proizvodi na koje se ta zaštita odnosi imaju određenu kvalitetu ili obilježje, nego samo to da ti proizvodi potječu iz predmetnog zemljopisnog područja. S druge strane, nužno je da ta primjena nije u suprotnosti s odredbama UFEU-a koje se odnose na slobodno kretanje roba (vidjeti u tom smislu presudu od 8. svibnja 2014., *Assica i Kraft Foods Italia*, C-35/13, EU:C:2014:306, t. 33. do 35.).
- 54 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da se u skladu s člankom 51. stavkom 1. ZMGO-a izraz „zemljopisni naziv” odnosi i na „oznake izvornosti” i na „oznake zemljopisnog podrijetla” u smislu tog zakona i da se prema stavicima 2. odnosno 3. tog članka 51. svaka od tih vrsta naziva može koristiti za označivanje proizvoda za koje postoji izravna veza između, s jedne strane, njihove kvalitete, ugleda ili nekog drugog obilježja i, s druge strane, njihova zemljopisnog podrijetla. Uostalom, tekst tih dviju potonjih odredbi u biti odgovara tekstu članka 5. stavka 1. točaka (a) i (b) odnosno članka 5. stavka 2. točaka (a) i (b) Uredbe br. 1151/2012.
- 55 Štoviše, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da oznaka zemljopisnog podrijetla u smislu navedenog zakona daje potrošačima jamstva visoke kvalitete označenog proizvoda, opisuju njegove posebnosti i onemogućuje narušavanje te kvalitete koja bi proizlazila iz proizvodnje istog proizvoda od strane neregistriranih proizvođača.
- 56 Dakle, očito je da zemljopisni nazivi o kojima je riječ u glavnom postupku nisu obični zemljopisni nazivi, u smislu sudske prakse navedene u točki 52. ovog rješenja, nego kvalificirani zemljopisni nazivi, u smislu sudske prakse navedene u točki 38. ovog rješenja, poput oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla čija je zaštita predviđena Uredbom br. 1151/2012, a što je ipak na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.
- 57 Usto, iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku i osobito iz teksta prethodnog pitanja proizlazi da područje primjene nacionalnog propisa o kojem je riječ u glavnom postupku obuhvaća „poljoprivredne i prehrambene proizvode” koji ulaze u područje primjene Uredbe br. 1151/2012, kako je pojašnjeno u njezinoj uvodnoj izjavi 15. i definirano u njezinu članku 2., što, uostalom, pokazuje glavni postupak u okviru kojeg nije sporno da proizvod o kojem je riječ ulazi u to područje primjene.
- 58 U tim okolnostima i podložno provjerama koje mora izvršiti sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku, takav nacionalni sustav registracije i zaštite zemljopisnih naziva koji se odnose na poljoprivredne i prehrambene proizvode koji ulaze u područje primjene Uredbe br. 1151/2012 ne može istodobno postojati sa sustavom zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla koji je predviđen tom uredbom.

- 59 U tom pogledu nije moguće smatrati da je takvo istodobno postojanje dopušteno na temelju činjenice da je cilj primjene takvog nacionalnog sustava registracije i zaštite kvalificiranih zemljopisnih naziva isključivo uređenje odnosa među trgovcima dotične države članice koji na njezinu državnom području proizvode proizvode za koje su ti nazivi registrirani na temelju nacionalnog propisa te činjenice da se taj sustav stoga primjenjuje samo na nacionalnom tržištu te države članice. Naime, takvim se sustavom ugrožavaju ciljevi Uredbe br. 1151/2012 jer njegov učinak nije samo zajamčiti potrošačima da predmetni proizvodi potječu iz navedenog zemljopisnog područja, nego i to da imaju određenu kvalitetu ili obilježje. Posljedično, primjenom sudske prakse navedene u točki 53. ovog rješenja, ne može se smatrati da je takav sustav u skladu sa zahtjevima koje nalaže pravo Unije.
- 60 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da Uredbu br. 1151/2012 treba tumačiti na način da joj se protivi propis države članice kojim se predviđa nacionalni sustav registracije i zaštite kvalificiranih zemljopisnih naziva koji se odnose na poljoprivredne i prehrambene proizvode koji su obuhvaćeni područjem primjene te uredbe, a čiji je cilj primjena samo na sporove koji se odnose na povrede prava, koja proizlaze iz tih naziva, među trgovcima te države članice koji na njezinu državnom području proizvode proizvode za koje su navedeni nazivi registrirani na temelju tog propisa.

Troškovi

- 61 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (deseto vijeće) odlučuje:

Uredbu (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode treba tumačiti na način da joj se protivi propis države članice kojim se predviđa nacionalni sustav registracije i zaštite kvalificiranih zemljopisnih naziva koji se odnose na poljoprivredne i prehrambene proizvode koji su obuhvaćeni područjem primjene te uredbe, a čiji je cilj primjena samo na sporove koji se odnose na povrede prava, koja proizlaze iz tih naziva, među trgovcima te države članice koji na njezinu državnom području proizvode proizvode za koje su navedeni nazivi registrirani na temelju tog propisa.

Potpisi